

ECHO KOŃSKOWOLI

PISMO SPOŁECZNO-KULTURALNE

Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli
im. Kazimierzy Walczak

NR 5 (325)

Maj 2022

Cena 5 zł

ISSN 1426-0042

Kalendarium

Maj – Czerwiec

Maj	
26 maj	Dzień Matki
29 maj	Wniebowstąpienie Pańskie
Czerwiec	
1 czerwiec	Dzień Dziecka
5 czerwiec	Zesłanie Ducha Świętego
10 czerwiec	Obchody rocznicy 490 praw miejskich Konkurs wiedzy o Końskowoli – dla szkół podstawowych w SP Końskowola
12 czerwiec	Wykłady historyczne i otwarcie wystawy „Końskowola na starej fotografii” w Ratuszu
13 czerwiec godz. 10.00	Gra terenowa – Moja Końskowola Start – przed GOK w Końskowoli
16 czerwiec	Boże Ciało
23 czerwiec	Dzień Ojca, Noc Świętojańska
24 czerwiec	Zakończenie roku szkolnego
26 czerwiec	Dzień Otwartych Drzwi LODR w Końskowoli Plac wystawowy LODR ul. Pożowska Końskowola
Lipiec	
10 lipiec	XXV Święto Róż w Końskowoli
25 lipiec – 5 sierpień	Wakacje z GOK

490 rocznica uzyskania przez Końskowole P R A W M I E J S K I C H

PIĄTEK 10.06.2022
godz. 9:00
**Szkoła Podstawowa
w Końskowoli**
konkurs wiedzy
o Końskowoli

NIEDZIELA 12.06.2022
godz. 13:10
Ratusz w Końskowoli
wykłady historyczne
- Konrad Pyzel
- Przemysław Pytlak
otwarcie wystawy fotograficznej
„Końskowola na starej fotografii”

PONIEDZIAŁEK 13.06.2022
godz. 10:00
**Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli**
otwarcie gry
terenowej
„Moja
Końskowola”

Wiadomości z Pożowskiej

XLIII Sesja Rady Gminy

W ostatnią środę kwietnia (27.04 2022 r.) odbyło się 43 posiedzenie Rady Gminy Końskowola.

Na początku Wójt Gminy Końskowola, przedstawił zebrany sprawozdanie z bieżącej działalności, w którym między innymi poinformował o prowadzonych inwestycjach:

- Kontynuowana jest przebudowa drogi we Wronowie;
- Wybrany został wykonawca i inspektor nadzoru budowy wodociągu dla Sielc. Plac budowy został przekazany wykonawcy 15 kwietnia br.
- Wybrani zostali także wykonawcy przebudowy dróg w Chrzążówku i w Nowym Pożogu.
- 2 maja br. upłyne termin składania ofert na uzbrojenie terenów inwestycyjnych w formule „Zaprojektuj i wybuduj”.
- Ogłoszono procedurę wyboru wykonawcy na realizację inwestycji finansowanych w ramach funduszu sołectkiego wsi Witowice i Stara Wieś, ale z powodu niewystarczających środków - postępowania zostały unieważnione.
- Wybrano projektanta placu zabaw dla dzieci w miejscowości Rudy - termin wykonania projektu upływa 30 czerwca.
- Sporządzono kosztorys inwestorski na docieplenie ściany zachodniej budynku OSP w Chrzążowie.
- Rada Sołectka wsi Młynki - postanowiła przeznaczyć 40.000 zł z funduszu - na wznowienie kursu „emki” nr 6.
- Trwają rozmowy w sprawie taryf opłat za dostarczenie wody i odprowadzenie ścieków.

W kolejnym punkcie obrad pani kierownik OPS Małgorzata Teper przedstawiła Radzie ocenę zasobów Pomocy Społecznej w Gminie Końskowola. Pani Kierownik powiedziała między innymi: *Na infrastrukturę Pomocy Społecznej w Gminie Końskowola składają się: Ośrodek Pomocy Społecznej, dwa ośrodki wsparcia czyli Środowiskowy Dom Samopomocy i Dzienny Dom Pobytu w Starej Wsi oraz mieszkania chronione w Sielcach, 15 lokali socjalnych, 30 mieszkań komunalnych i 2 kluby spotkań dla seniorów.*

Podczas sesji, radni zapoznali się także ze sprawozdaniem z działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Końskowoli za 2021 rok, oraz ze sprawozdaniem z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami w latach 2018 -2021 dla Gminy Końskowola.

Ponadto radni przyjęli uchwały między innymi w sprawie:

- uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Końskowola na lata 2022-2027;
- przyjęcia projektu „Regulaminu dostarczania wody

i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Końskowola”;

- przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Końskowola na lata 2022-2025;
- ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy Końskowola;
- zmiany wieloletniej prognozy finansowej i zmiany uchwały budżetowej na 2022 rok.

Referując zmiany wprowadzone w budżecie gminy, pani skarbnik Joanna Przednowek powiedziała:

Większość dochodów, które otrzymaliśmy przeznaczone są na konkretne cele:

- *na zwiększenie wypłat związanych ze zwrotem podatku akcyzowego dla rolników;*
- *na zwiększenie środków na budowę dróg gminnych w Chrzążówku i Nowym Pożogu;*
- *na zwiększenie wydatków z funduszu pomocy na rzecz uchodźców z Ukrainy oraz na wypłatę dodatków osłonowych.*

Zmniejszone zostały tegoroczne wydatki związane z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych - przeniesione zostały na lata 2023 -2024.

W pierwotnym projekcie budżetu znajdowały się środki planowane na dotację celową dla Gminnego Ośrodka Kultury - w wysokości 20 tys. zł - na organizację obchodów 490 rocznicy nadania Końskowoli praw miejskich. Komisja budżetu przegłosowała jednak propozycję przeznaczenia tych funduszy na transport lokalny czyli dofinansowanie kursów „emek”.

Ponadto zwiększono środki na zakup energii w placówkach oświatowych o 80 tys. zł.

W związku z dużą ilością petycji, które wpłynęły do Rady Gminy Końskowola, w sprawie przywrócenia kursów autobusów miejskich, wójt gminy Stanisław Gołębiowski, zaproponował dwa rozwiązania na sfinansowanie najbardziej potrzebnych kursów:

1. Rezygnacja z budowy dróg w Nowym Pożogu i Chrzążówku, która wiąże się z utratą przyznanej już dotacji w wysokości 600 tys. zł.

2. Przeznaczenie tegorocznych funduszy sołectkich wsi, których sprawa dotyczy.

Sołtysi obecni na sesji spotkali się w przerwie obrad, aby ustalić kolejne kroki w tej sprawie. Dalsze działania będą realizowane na posiedzeniu następnej Rady.

Pełny zapis sesji znajdziecie Państwo na stronie:

<https://konskowola.info.pl/transmisja-z-sesji-rady-gminy-konskowola/>

ZAWIERANIE UMÓW O ZAOPATRZENIE W WODĘ I ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

PWK Końskowola Sp. z o.o. planuje podpisywanie umów z mieszkańcami Gminy Końskowola na dostarczanie wody i/ lub odprowadzanie ścieków.

1. Umowa o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków zawierana jest w siedzibie Usługodawcy - Biuro Obsługi Klienta przy ul. Pożowskiej 2a lub ul. Rynek 35 w Końskowoli.

2. Umowa może być zawarta z osobą, która posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości, do której ma być dostarczana woda lub z której mają być odprowadzane ścieki, albo z osobą, która korzysta z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym – Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r., o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U.nr 2020.poz.2028).

3. Umowa może zostać zawarta po złożeniu **Wniosku o zawarcie umowy na dostawę wody i odprowadzanie ścieków**. Osoby, które złożyły taki wniosek z podaniem stanu licznika na dzień 31.03.2022 r. w celu wystawienia faktury za okres od 1.01.2022 – 31.03.2022 r., nie muszą wypełniać ponownie powyższego wniosku.

4. Spółka może odmówić zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków, gdy wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

5. Wzór umowy znajduje się na stronie internetowej www.pwk.konskowola.pl

DOKUMENTY WYMAGANE PRZY ZAWIERANIU UMOWY

Osoby fizyczne:

- dokument stwierdzający stan prawny nieruchomości / akt notarialny, umowa kupna – sprzedaży, numer Księgi

Wieczystej, wypis z Rejestru Gruntów, umowa najmu zawierająca zapis o obowiązku zawarcia przez najemcę umów na media/;

- Dowód Osobisty osoby uprawnionej (lub upoważnionej wraz z upoważnieniem) do zawarcia umowy;
- zgoda większości współwłaścicieli na zawarcie umowy /w przypadku gdy nieruchomość jest objęta współwłasnością w częściach ułamkowych/;
- osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, NIP i Regon;
- protokół zdawczo – odbiorczy z numerem i stanem wodomierza na dzień przekazania podpisany przez stronę zdającą i przejmującą /zależne od strony kupującej i sprzedającej – nieruchomość może być też przejęta z ciągłością rozliczeń od ostatniego odczytu/*.

Przedsiębiorcy:

- dokument stwierdzający stan prawny nieruchomości / akt notarialny, umowa kupna – sprzedaży, numer Księgi Wieczystej, wypis z Rejestru Gruntów, umowa najmu zawierająca zapis o obowiązku zawarcia przez najemcę umów na media/;
- dokumenty rejestrowe: numer KRS, NIP i Regon
- pełnomocnictwo dla osoby reprezentującej;
- protokół zdawczo – odbiorczy z numerem i stanem wodomierza na dzień przekazania podpisany przez stronę zdającą i przejmującą /zależne od strony kupującej i sprzedającej – nieruchomość może być też przejęta z ciągłością rozliczeń od ostatniego odczytu/*.

*dokumenty wymagane przy przepisaniu umowy/ zmianie płatnika.

HARMONOGRAM PODPISYWANIA UMÓW NA DOSTARCZANIE WODY I/ LUB ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Przedsiębiorstwo Wodociągowo-Komunalne Końskowola Sp. z o.o.

ul. Rynek 35 w Końskowoli w godz. od 8.00 do 16.00 (środa od godz. 8.00 do 17.00)

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	NR DOMU	DATA
1.	RUDY	od nr 1-86A	17.05.2022
	ul. RUDZKA KOŃSKOWOLA	od nr 2-40A	18.05.2022
2.	STARA WIEŚ	od nr 1-167	19.05.2022
	ul. Różana od nr 10-11, Kwiatowa, Głęboka	cała ulica	20.05.2022
	nieruchomości bez numeru posesji - nr działki		23.05.2022
3.	OPOKA	od nr 1-72	24.05.2022
4.	WITOWICE	od nr 1-70	25.05.2022
	Witowice + ul. Pogodna + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 71-105	26.05.2022
5.	PULKI + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 1-31/7	27.05.2022
6.	STARY POŻÓG	od nr 1-50	30.05.2022
	Stary Pożóg	od nr 51-90	31.05.2022
	Stary Pożóg + nieruchomości bez numeru posesji -nr działki	od nr 91-112	1.06.2022
7.	NOWY POŻÓG	od nr 1-60	2.06.2022
	Nowy Pożóg + chłodnia	od nr 61-120	3.06.2022

	Nowy Pożóg + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 121-144	6.06.2022
8.	WRONÓW + ul. Warszawska	od nr 1-60	7.06.2022
	Wronów + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 61-92A	8.06.2022
9.	CHRZĄCHÓW	od nr 1-55	9.06.2022
	Chrzążów	od nr 56-110	10.06.2022
	Chrzążów	od nr 111-166	13.06.2022
10.	CHRZĄCHÓWEK	od nr 1-65	14.06.2022
	Chrzążówek + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 66-125a	15.06.2022
11.	CELEJÓW	od nr 99-120, dz. 153	17.06.2022
12.	KLEMENTOWICE	289	17.06.2022
13.	STOK	od nr 10-60	20.06.2022
	Stok + kościół	od nr 61-110	21.06.2022
	Stok + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 111-118A	22.06.2022
14.	LAS STOCKI + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 1-89, 137/3, 37/5	23.06.2022
15.	SELCE	od nr 1-65	24.06.2022
	Sielce + kościół	od nr 66-130	27.06.2022
	Sielce + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 131-190	28.06.2022
16.	MŁYNKI	od nr 1-60	29.06.2022
	Młynki	od nr 61-120	30.06.2022
	Młynki + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 121-134A	1.07.2022
17.	SKOWIESZYN	od nr 1-60	4.07.2022
	Skowieszyn	od nr 61-120	5.07.2022
	Skowieszyn + nieruchomości bez numeru posesji - nr działki	od nr 121-150	6.07.2022
	Skowieszyn, ul. Puławska	od nr 151-168A	7.07.2022
18.	KOŃSKOWOLA ul. Pożowska	domy jednorodzinne	8.07.2022
	Końskowola ul. Pożowska	domy jednorodzinne	11.07.2022
	Końskowola ul. Pożowska	bloki	12.07.2022
	Końskowola ul. Lubelska	od nr 1-80	13.07.2022
	Końskowola ul. Lubelska	od nr 81-161	14.07.2022
	Końskowola ul. Skłodowskiej	cała ulica	15.07.2022
	Końskowola ul. Kopernika	cała ulica	18.07.2022
	Końskowola ul. Młyńska	cała ulica	19.07.2022
	Końskowola Nowe Osiedle	cała ulica	20.07.2022
	Końskowola ul. Żyrzyńska	cała ulica	21.07.2022
	Końskowola ul. Rudzka	cała ulica	22.07.2022
	Końskowola ul. Rynek	cała ulica	25.07.2022
	Końskowola ul. Kurowska	od nr 1-68	26.07.2022
	Końskowola ul. Kurowska	od nr 69-136	27.07.2022
	Końskowola pozostałe niewymienione ulice		28.07.2022
	Osoby, które nie mogły podpisać umowy w wyznaczonych terminach		29.07.2022- 1.08.2022
19.	DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA (przy podpisywaniu umowy niezbędne jest podanie numerów i stanów wodomierzy)		17.05.2022- 20.05.2022

Terminy w harmonogramie mogą ulec zmianie, o których Państwo będziecie na bieżąco informowani.

W każdą środę PWK Końskowola Sp. z o.o. przy ul. Rynek 35 w Końskowoli, będzie czynne od godz. 8.00 do 17.00.

Wydarzenia, zaproszenia

Obchody 3 maja

Tegoroczne uroczystości związane z rocznicą uchwalenia Konstytucji 3 Maja odbyły się w kościele parafialnym. W niedzielę o godzinie 12.00 odprawiona została Msza Święta w intencji Ojczyzny, na którą przybyły władze Gminy Końskowola, goście, poczty sztandarowe Ochotniczych Straży Pożarnych, druhy, druhowie oraz mieszkańcy.

Po liturgii odbył się półgodziny koncert Orkiestry Dętej Gminy Końskowola pod kierunkiem Krzysztofa Dąbrowskiego. Podczas występów mogliśmy usłyszeć nowych solistów Orkiestry: Mateusza Kozaka i Justyny Makary.

Zaproszenia na Dzień Dziecka

Po wielu trudnych dniach pandemii pragniemy znów spotykać się i razem świętować radosne chwile. Ponieważ zbliża się Dzień Dziecka z tej okazji w wielu miejscowościach naszej gminy odbędą się festyny dla dzieci i całych rodzin. Zaplanowanych jest wiele atrakcji: dmuchańce, zabawy, konkursy z nagrodami, grill, kiełbaski przy ognisku, lody i inne niespodzianki.

Na festyn zapraszają:

Sołectwo w RUDACH - 3 czerwiec godz.16.00 Dom Ludowy

KGW POŻÓG - 3 czerwiec - zabawy podczas lekcji na boisku szkolnym

Sołectwo PULKI - 4 czerwiec

KGW i Sołectwo LAS STOCKI - 5 czerwiec godz. 14.00 teren wokół dawnej szkoły

Sołectwo SIELCE - 3 lipiec

DZIEŃ KRWIODAWSTWA Z OSP KOŃSKOWOLA

ZBIERAMY KREW
DLA POTRZEBUJĄCYCH !!!

Kiedy? **Niedziela 12go czerwca**

Gdzie? **Ambulans który zatrzyma się przed ratuszem w Końskowoli**

W jakich godzinach? **9:00 - 13:00**

DOŁĄCZ DO GRONA
HONOROWYCH
KRWIODAWCÓW

Podsumowanie prac archeologicznych w Opoce

W niedzielę 24 kwietnia gościliśmy w Ratuszu Sebastiana Wardaka magistra archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, który przedstawił wyniki badań archeologicznych w Opoce w 2021 roku. Podczas wykładu pan Sebastian przypomniał genezę badań, zaprezentował dotychczasowe znaleziska, a także opowiedział o budowlach okresu średniowiecza zwanych grodami stożkowymi. Z dużym prawdopodobieństwem taki właśnie gród znajdował się na terenie dzisiejszej Opoki. W związku z ważnymi i ciekawymi odkryciami planowane są dalsze prace archeologiczne w bieżącym roku. Po spotkaniu uczestnicy mogli obejrzeć w Gminnej Bibliotece Publicznej wystawę wydobytych artefaktów.

Wykład jest dostępny na naszym Facebooku.

Akademia Młodzieżowa

Premiera kolejnego spektaklu Akademii Młodzieżowej

„Głupcze, jeszcze tej nocy zażądam twojej duszy od ciebie...”. Te słowa z Ewangelii św. Łukasza przyświecają premierze kolejnego spektaklu naszej parafialnej młodzieżowej wspólnoty AM. Członkowie Akademii Młodzieżowej już niebawem przedstawią historię grupy kilkunastu osób, które pewnego dnia wyruszają na pielgrzymkę do Fatimy, a kończą w różnych symbolicznych miejscach rozliczeń ze swoją przeszłością. Na każdego z pielgrzymów czeka spotkanie z gościem z przeszłości, podczas którego doznają swoistego katharsis. W tajemniczym pensjonacie, w którym „przypadkowo” znaleźli się nasi bohaterowie nic nie wygląda tak, jak wyglądać powinno, a wyparte i nieprzepracowane trudne przeżycia każdego z nich powracają w zaskakujących formach, by jeszcze tej nocy wreszcie się z nimi zmierzyli.

Serdecznie zapraszamy!

Premiera spektaklu „Jeszcze tej nocy...” odbędzie się 19 czerwca (niedziela) o godz. 18.00 w Gminnym Ośrodku Kultury im. K. Walczak w Końskowoli.

*Kinga Ozga
Instruktor Akademii Młodzieżowej*

Końskowola - moje miejsce na ziemi

Osadnicy niemieccy w Końskowoli – część 2

Lata 20. XIX wieku to czas dynamicznego napływu niemieckich osadników do Końskowoli. Wielu z nich dobrze odnajduje się w nowym miejscu – otwierają warsztaty i zakłady, miasto rozwija się. Niestety, okres prosperity kończy się wyjątkowo szybko.

Rozwój i upadek po powstaniu listopadowym

Korzystne warunki, które stworzył dla przybyszów (głównie sukienników) Adam Jerzy Czartoryski spowodowały, że w 1829 roku było ich w Końskowoli już niespełna 200. Zapisy w księgach metrykalnych pozwalają wysnuć wniosek, że wystarczyło im kilka lat, a niekiedy nawet miesięcy, by otworzyć tu warsztat, czy zacząć gospodarować na swojej ziemi. Przykładem takiej szybkiej „kariery” jest Jan Krüger. Dokument spisany 24 lipca 1821 roku określa go jako „przechodnia z Prus, wyrobnika” – czyli, używając bardziej współczesnego słownictwa, imigranta z Prus, który najmuje się do pracy u innych. Zaledwie dwa miesiące później (20 września) Krüger jest już nazwany „kolonistą, rolnikiem i gospodarzem we wsi Witowice”, ma więc własne gospodarstwo i własną ziemię. Podobnie rzecz się ma z końskowolskimi mieszkańcami. Jan Gaede, Dawid Dyko i Samuel Lauterbach, wymienieni w akcie z 1829 roku, określani są jako „fabrykanci”, co wskazuje, że posiadają większe warsztaty. Wszyscy przybyli do Końskowoli około 1820 roku – w ciągu kilku lat udało im się więc osiągnąć w nowym miejscu wysoką pozycję finansową i społeczną.

Obiecujące perspektywy przerywa klęska powstania listopadowego. W ramach represji zlikwidowana zostaje unia celna między Królestwem Polskim a Cesarstwem Rosyjskim, więc eksport towarów na wschód przestaje być opłacalny. Książę Adam Jerzy Czartoryski, właściciel dóbr końskowolskich, udaje się na emigrację, z której już nie powróci do kraju. Końskowola przestaje być miastem prywatnym i przechodzi na własność rządu.

Odrębność czy integracja?

Niektórzy sukiennicy opuszczają zatem miasto i emigrują na tereny Cesarstwa Rosyjskiego. Ci, którzy zostają, muszą borykać się z wieloma trudnościami. Prócz mniejszego rynku zbytu towarów są to m.in. konieczność spłaty pożyczek i długów zaciągniętych na budowę nowych domów i uruchomienie warsztatów czy rosnąca konkurencja ze strony większych ośrodków włókienniczych, w których praca oparta jest nie o wytwórczość rzemieślniczą, a nowoczesne maszyny. Dochodzą do tego katastrofy naturalne – pożary (np. w 1856 roku) czy choroby zakaźne. W latach 30. XIX wieku w Europie szaleje epidemia cholery. Nie omija ona i Końskowoli. W listopadzie 1837 roku sześć osób z rodziny Steuk – Andreas i Henrietta oraz czwórka ich dzieci – umiera w odstępie kilkunastu dni. Przeżyła (jako jedyna?) osiemnastoletnia wówczas Friede-

rike Karoline. Rok później wyjdzie za mąż za Karla Ludwika Gaede.

Zapisana w aktach metrykalnych dramatyczna historia rodziny Steuk pokazuje nam jeszcze jedno. O śmierci kolejnych osób zaświadcza zawsze Dawid Dyko i Samuel Lauterbach (ci sami, o których pisaliśmy powyżej). Niemiecka społeczność Końskowoli trzyma się razem i chyba nieszczęśliwie integruje się ze społecznością polską czy żydowską. Może na to wskazywać kilka okoliczności. Po pierwsze, trudno znaleźć w tym okresie (połowa XIX wieku) w aktach metrykalnych małżeństwa polsko-niemieckie, czy też katolicko-protestanckie, bo w przypadku Końskowoli wyznanie wiąże się wówczas silnie z narodowością. Wymowna jest także kwestia edukacji. Od końca lat 20. XIX wieku w mieście działa szkoła (właściwie szkołka) dla dzieci rodziców wyznania ewangelicko-augsburskiego. Owa placówka to prywatna inicjatywa sukienników, opłacających jednego nauczyciela. Gdy urząd miejski proponuje włączenie jej do istniejącej szkoły elementarnej, z zachowaniem odrębnego nauczania religii w języku niemieckim, fabrykanci oznajmiają, że chcą mieć oddzielną szkołę. Mimo ustawicznych problemów z jej finansowaniem i znalezieniem dobrego nauczyciela zostanie ona zlikwidowana dopiero krótko przed wybuchem I wojny światowej.

Niemieccy osadnicy dbają też o zachowanie odrębności wyznaniowej. W 1841 roku powstaje w Końskowoli filiał parafii ewangelicko-augsburskiej w Lublinie. Oznacza to, że choć w mieście nie przebywa na stałe pastor, to protestanci rejestrują teraz ruch naturalny (urodzenia, małżeństwa i zgony) w osobnych od katolików księgach. Mają też własną kaplicę i (istniejący do dzisiaj) cmentarz, położony w tzw. Brzezinkach. Najstarsze z zachowanych na nim nagrobków sięgają lat 60. XIX wieku. Choć zdecydowanie przeważają inskrypcje w języku niemieckim, to pojawiają się także i polskie, jak na monumentalnej płycie nagrobnej Anny Justyny Endert z domu Gaede. Świadczyłyby to o tym, że przynajmniej niektórzy – choć na pewno zdecydowana mniejszość – przyjęli język polski jako swój.

Powolny zmierzch rzemiosła

Rzemiosło sukiennicze w Końskowoli po powstaniu listopadowym przeżywa lepsze i gorsze okresy – już nigdy jednak nie rozwinie się na większą skalę. W 1860 roku w mieście istnieje zaledwie 5 zakładów, po powstaniu styczniowym co prawda już kilkanaście, ale produkują one tkaniny „grube i ordynaryjne”, przeznaczone na zaspokajanie lokalnych potrzeb. Wedle „Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” na początku lat 80. XIX wieku w Końskowoli było 13 fabryk sukienniczych (zapewne po prostu większych warsztatów)

Willa Zipserów w Zamościu, fotografia przedwojenna, źródło ilustracji: <https://www.zamosciopedia.pl/index.php/wi-wk/item/5906-willa-zipserow>

wyrabiających „grube sukna włościańskie”. „Słownik...” notuje w osadzie (Końskowola utraciła bowiem w 1870 roku prawa miejskie) zaledwie 138 ewangelików – czyli mniej niż było tu chociażby tuż przed powstaniem listopadowym.

Stanisław Krzykała w książce „Studenci Instytutu Rolniczo-Leśnego w Puławach w walce z caratem (1869-1914)” podaje, że na początku XX wieku w Końskowoli funkcjonowało 6 fabryk. Trzy z nich pozostały w rękach rodzin pochodzenia niemieckiego: Gaede, Dyko i Kunkel. Ponoć największa z nich należała do Gustawa Karla Gaede, który odziedziczył ją po ojcu Johannie. Johann był z kolei synem Karla Ludwika i Friederike Karoline Steuk – tej samej, która ocalała z epidemii cholery w 1837 roku.

Końskowolską „małą stabilizację” brutalnie przerywa wybuch I wojny światowej. W 1915 roku wycofujące się oddziały rosyjskie obracają miasto w ruinę – palą, niszczą i grabią. Mężczyźni zostają wcieleni do wojska, wielu Niemców wywieziono wówczas w głąb Rosji. Dość napisać, że w 1914 roku Końskowola liczyła 5625 mieszkańców, a dwa lata później – zaledwie 1358. Rządy austriackie przynoszą dalsze obciążenia. Jest to też faktycznie zmierzch końskowolskiego rzemiosła sukienniczego.

Spalony rynek w Końskowoli, fotografia z 1915 roku, zamieszczona w czasopiśmie „Nowości ilustrowane”, nr 37 z dn. 11.09.1915.

Jego sytuację już w odrodzonej Polsce pokazuje wymowne ogłoszenie w „Głosie Lubelskim” z 29 lipca 1925 roku: „Okazja. Kocioł Buljerowski 10 ctm. dobry stan sprzedam może być z maszyną, kominem fabrycznym i posesją. Wiadomość: Końskowola, Puławski, Gaede Dymow.”. Ogłoszenie zamieściła zapewne Amalia Lucyna (Aniela Łucja) Dymow z domu Schloenvoigt (Schoenvoigt), wdowa po fabrykancie Johannie Gaedem, zameżna wówczas powtórnie z Maksymilianem Dymowem. Amalia w 1925 roku mieszka już w Poznaniu, w kamienicy syna z pierwszego małżeństwa, Artura Gaede (o nim jeszcze opowiemy). Nie oni jedni nie wiążą już swojej przyszłości z osadą nad Kurówką. Tuż przed drugą wojną światową w Końskowoli notuje się już tylko zlokalizowane w domach ręczne warsztaty wytwarzające brązowy samodziół na sukmany.

Z Końskowoli w świat

Stagnacja, a później upadek produkcji sukienniczej nie

Reklama Fabryki wódek i likierów Artura Gaede, Biblioteka Narodowa, www.polona.pl

kończą oczywiście dziejów niemieckiej społeczności Końskowoli. Część próbowała dostosować się do zmieniającej się rzeczywistości, inni stąd wyjeżdżali. Koleje ich życia toczyły się różnymi drogami.

W 1874 roku w Końskowoli na świat przychodzi Emilia Fryderyka (Emilie Friederike) Gaede. W 1892 roku wychodzi tu za mąż za Ferdynanda Zipsera. Mieszkają następnie m.in. w Annopolu, gdzie znajduje się fabryka należąca do Ferdynanda i jego brata Edwarda. Obaj Zipserowie zakładają także wytwórnię mebli w Zamościu. W czasie I wojny światowej rodzina zostaje wysiedlona do Rosji. Ferdynand umiera na obczyźnie, ale jego dzieło kontynuuje syn Zygmunt. Podczas II wojny światowej decyduje się on podpisać volkslistę i utrzymuje poprawne relacje z Gestapo. Pozwala mu to zachować fabrykę, w której zatrudnia ludzi (część na fikcyjnych etatach), by ocalić ich od wojennej katastrofy.

Bohatersko ratuje też Żydów i księży. Po wojnie fabryka zostaje upaństwowiona, a on ostatecznie osiada we Wrocławiu i tam umiera. W dramatycznych losach towarzyszy-

ła mu chyba matka Emilia Fryderyka. Jej nagrobek znajduje się bowiem na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu. Inskrypcja wskazuje, że zmarła 16 lutego 1964 roku, przeżyła zatem blisko 90 lat.

Jakże odmienne były losy kolejnego przedstawiciela rodziny Gaede z Końskowoli. Artur Heinrich urodził się w 1889 roku. Po katastrofie I wojny światowej postanowił przenieść się do Poznania, gdzie w krótkim czasie stał się właścicielem fabryki wódek i likierów, a także cukierków, karmelków, dropsów i marmolady. Przy ul. Święty Wojciech, tuż obok fabryki, miał kamienicę, w której mieszkała m.in. jego matka – wspomniana wcześniej Amalia Lucyna Dymow. Arturowi początkowo szło znakomicie, a wysokie zyski pozwalały mu na działalność publiczną i finansowanie przedsięwzięć patriotycznych, np. ofiarowanie 50 tys. marek na bu-

dowę pierwszego w Polsce pomnika Stanisława Moniuszki w Toruniu. Kryzys lat 30. XX wieku odcisnął jednak swoje piętno i na jego biznesie. W czasie II wojny światowej fabryka Artura Gaede została skonfiskowana przez Niemców, a on nigdy już jej nie odzyskał, mimo że powoływał się na swoje niemieckie pochodzenie, a także na narzeczonego córki służącego w Wehrmachcie. W 1945 roku ślad po pochodzącym z Końskowoli fabrykancie znika. Prawdopodobnie na przełomie lutego i marca został on rozstrzelany przez żołnierzy Armii Czerwonej.

Wielu z tych, którzy pozostali w Końskowoli do wybuchu wojny, wyjechało do Niemiec w obawie przed nadciągającą Armią Czerwoną. Inni ulegali – naturalnej bądź wymuszonej przez nową rzeczywistość – polonizacji. Skończyły się też pochówki na cmentarzu ewangelickim. Dzisiejszy

Płyta nagrobna Anny Justyny Endert z domu Gaede, fot. K. Pyzel.

stan tego miejsca jest smutnym symbolem zapominania wieloletniej historii niemieckich osadników w Końskowoli.

Konrad Pyzel

Opowieści końskowolskie

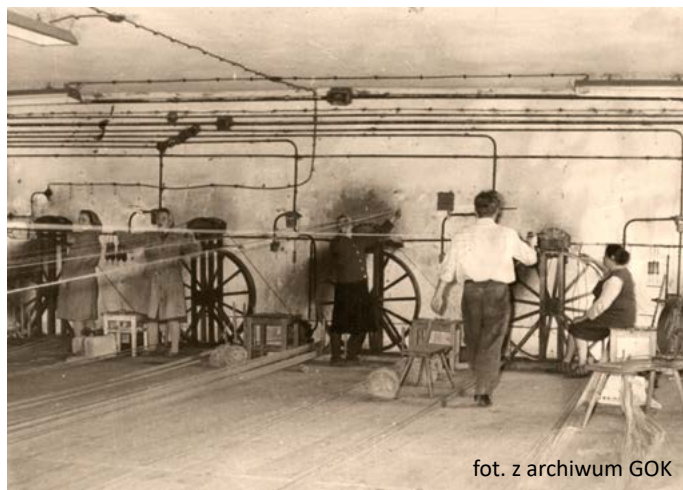
Jak to było z tym glancem

Końskowola od dawna, bo już od czasów gdy Czartoryscy sprowadzili z Niemiec z rejonu Saksonii była ośrodkiem powroźników i tkaczy. W 19-tym wieku Końskowola była już znanym ośrodkiem włókienniczym i młynarskim. W czasie I wojny światowej te zakłady zostały spalone i już nie odbudowane. Zresztą cała Końskowola została spalona. Powroźnicy jak i tkacze kontynuowali jednak swój fach często łącząc się w grupy i z tego żyli. O działalności powroźników w Końskowoli świadczy dokument z 1935 roku. Powroźnicy wystawiają swoje wyroby na Ogólnopolskich Targach Rzemiosła w Poznaniu, na Podlaskiej Wystawie Rzemieślniczej w Siedlcach zdobywając dyplomy i nagrody. Po II wojnie światowej zawód powroźnika był nadal bardzo popularny tak, że już 6 marca 1947 roku założyli oni Spółdzielnię Pracy z siedzibą w Końskowoli. W okresie powojennym znane były w Polsce cztery większe zakłady powroźnicze nie licząc drobnych rzemieślników. Do tych zakładów należały: Włókiennicza Spółdzielnia Pracy w Radymnie (woj. rzeszowskie), Spółdzielnia Pracy „Włókno Krajowe” w Lublinie, Zakład w Krzywopłotach podlegający Wielobranżowej Spółdzielni Pracy w Olkuszu oraz Spółdzielnia Taśmiarsko – Powroźnicza w Końskowoli. Przeważnie tradycja tego zawodu przechodziła w rodzinach z ojca na syna. Gdy z zewnątrz przyszedł młody z chęcią nauki zawodu to pierwsze

miesiące pracy miał „przechłapane”. Tradycją było wysyłanie takiego młodego adepta po „glanc” do innego dalej mieszkającego powroźnika. Nazwa glanc jak również większość używanych przez powroźników narzędzi pochodziła od dawnych osadników niemieckich. Nazwy te były całkiem inne jak na przykład w Radymnie. „Glanc” – czyli materiał służący do „glancowania-czyszczenia wyrobów powroźniczych znali wszyscy starsi powroźnicy. Adept po niedługim czasie pracy u powroźnika wysyłany był do innego powroźnika celem wypożyczenia glancu. Majster, który wypożyczał glanc kazał takiemu adeptowi zaczekać aż naszykuje dobrego glancu... Glanc ładowano w dość mocny jutowy worek i dobrze zawiązywano ażeby niosący nie wiedział co niesie. Zmęczony, ledwo zięjący dźwigał taki wór nieraz przez całą Końskowolę. Nie wolno mu się było spóźnić a wór ważył nieraz około 30 kg. Po przyniesieniu na miejsce przeznaczenia wór otwierano komisyjnie sprawdzając czy glanc jest dobrej jakości. Co składało się na ten „glanc”, Otóż przeważnie ładowano do wora pustak cementowy lub głąz, okładano go pakułami (których u każdego powroźnika nie brakowało) i szczelnie zawiązywano worek. Przez pakuły niosący nie mógł wymacać zawartości wora. Po rozpakowaniu była pochwała, że dobry glanc przyniesiono ale zdarzały się i nagany i czynność tą trzeba było powtórzyć.

Po tej ceremonii nowicjusz zostawał przyjęty do zawodu jako czeladnik. Z chwilą likwidacji chałupnictwa gdy już wszyscy przenieśli się na zakład zwarty, zwyczaj ten zanikł ale wymyślano inne sposoby ażeby taki adept wkupił się w szeregi czeladników. W latach 60-tych wprowadzono kursy i egzaminy czeladnicze a potem mistrzowskie i zwyczaj ten całkowicie zanikł. W latach 90-tych ubiegłego wieku w związku z dużymi zmianami gospodarki wiejskiej zmniejszyło się do minimum pogłowie koni a następnie krów-postronek stał się niepotrzebny i zawód powroźnika zanikł. Zlikwidowana została także Spółdzielnia Taśmiarско-Powroźnicza w Końskowoli.

Henryk Sułek z Opoki

fot. z archiwum GOK

Co w GOK-u piszczy

Kiermasz wielkanocny i konkurs „Smaki Końskowoli”

Za nami Święta Wielkanocne. 10 kwietnia w Niedzielę Palmową - jako przygotowanie do Świąt odbył się w Ratuszu piękny i kolorowy Kiermasz Wielkanocy wraz z Konkursem Kulinarnym.

Na kiermaszu wystawiały rękodzieło i kulinaria zarówno stowarzyszenia i organizacje gminne jak i osoby prywatne. W górnej sali Ratusza swoje stoiska ustawił: Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Pobytu w Starej Wsi, Koło Gospodyń Wiejskich z Wronowa oraz Elżbieta Urbanek, Renata Sałęga, Teresa Maria Przypis, Ewa Wójcik, Zofia Kozak, Agnieszka Rusinek-Nowak oraz Agnieszka Kuta ze swoimi serami podpuszczkowymi.

Dużym powodzeniem wśród kupujących cieszyły się nie tylko wszelkiego rodzaju pisanki i dekoracje świąteczne, ale także ciasta i nalewki.

Tegoroczny konkurs „Smaki Końskowoli” obejmował pięć rodzajów potraw w dwóch kategoriach: dorośli i juniorzy. Dorośli prezentowali się w daniach mięsnych, jarskich i sałatkach, ciastach, nalewkach i przetworach, a juniorzy zdecydowali się na ciasta. Wszystkie dania zachwyciły jury konkursowe w składzie: Jarosław Wawer, Iwona Stochmal, Monika Dudzińska.

Nagrodzeni zostali wszyscy uczestnicy. A nagrodę w konkursie dla juniorów otrzymały: Aleksandra Pytlak lat 14 za rogaliki „Pluszki” oraz Ewa Sułek lat 4 za „Kolorowe Słodkości”.

Wszystkim uczestnikom serdecznie dziękujemy za udział w kiermaszu i konkursie. I już dziś zapraszamy na kolejną edycję Smaków Końskowoli w grudniu 2022 roku.

No i pięknie!
SALON KOSMETYCZNY

Zapraszam na:

- manicure
- pedicure
- hennę
- lifting i laminację
- oczyszczanie wodorowe
- zabiegi pielęgnacyjne

TEL. 884 992 986
UL. LUBELSKA 60
24 -130 KOŃSKOWOLA

Adrianna Winięcka

NAGROBKI
KAMIENIARSTWO
GRANIT - LASTRYKO

Rok założenia 1971

Zakład Kamieniarski
Cezary Czarnowski

tel. **81 856 60 52**
tel. **508 288 840**

Michów, ul. Partyzancka 79, Końskowola, ul. Lubelska 51

www.cckamieniarz.pl

Wystawa Twórczości Rodzimych Artystów

W tegorocznej wystawie Twórczości Rodzimych Artystów wzięło udział 25 artystów z naszego terenu oraz dwie młode artystki z Ukrainy, które uczęszczają obecnie do SP w Końskowoli. Łącznie na wystawie znajduje się 85 prac wykonanych w technikach takich jak: malarstwo (olejne, akrylowe i akwarelowe), rysunek (pastel suchy i tłusty, ołówki, kredka), fotografie, hafty krzyżkowe, prace z kordonka, makramy, decoupage, papieroplastyka.

Wystawa TRA integruje artystyczną społeczność naszej gminy oraz jej okolic. Biorą w niej udział zarówno profesjonaliści jak i amatorzy, jednak wszystkich tych ludzi łączy jedna wspólna cecha – twórczość. Potrzeba tworzenia dla każdego ma odmienny wymiar. Dla niektórych jest

po prostu chwilą wytchnienia po ciężkim dniu, dla innych jest to sposób na życie. Jednakże wszystkich twórców łączy ogromna pasja do tego co robią. Przepięknie odzwierciedlają to zgromadzone na wystawie dzieła.

Bardzo serdecznie dziękujemy wszystkim artystom biorącym udział w tej wystawie. Za chęć współpracy i poświęcony czas. Za ogromną pasję włożoną w każde pociągnięcie pędzlem, w każdą wyhaftowaną nić i w każdą kreskę narysowaną ołówkiem czy kredką.

Wystawa będzie czynna do końca czerwca w budynku GOK w Końskowoli, w godzinach 8.00-18.00. Zapraszamy.

Olga Sułek

Irena Frejowska
Anna Jóźwicka
Beata Wiejak
Jolanta Wawer
Katarzyna Filipczak
Halina Prószyńska
Piotr Komsta

Anna Butryn
Emil Solis
Agata Olsńska
Agnieszka Rusinek-Nowak
Maria Teresa Przypis
Aleksandra Borowiec
Arkadiusz Stańczykowski

Paweł Kruk
Renata Sałęga
Małgorzata Sadurska
Magdalena Kopron-Kusiak
Anna Sikora
Elżbieta Urbanek
Elżbieta Osińska

Beata Końnic
Paweł Gryka
Beata Gryka
Anna Litvincuk
Mariana Melnyk
Bernarda Julia Rzechowska

Drogami Historii

Zespół Dokumentacji Historycznej s.c. Mansarda w 1999 roku opracował „Studium wartości kulturowych Gminy Końskowola”. W pracy tej przeanalizowano pod względem historycznym topografię, zabytki, sieć drogową, a nawet układ zabudowań miejskich i wiejskich.

Tereny, które wchodziły w skład naszej gminy pierwotnie leżały na pograniczu dzielnicy małopolskiej i mazowieckiej, później w województwie sandomierskim. Od momentu powstania województwa lubelskiego w 1474 roku znalazły się w jego obrębie i są w nim do chwili obecnej.

Parafia końskowolska od pierwszych wzmianek w 1389 roku niemal w całości pokrywa się z zasięgiem obszaru gminy i do 1790 roku wchodziła w skład diecezji krakowskiej, później chełmskiej, a od 1805 roku lubelskiej.

Według dostępnych źródeł, najwcześniej wzmiankowanymi osadami z terenu naszej gminy, bo już w końcu XIV wieku, są: Witowice, Stok, Stary Pożóg i Rudy. Na początku XV wieku wymieniane są: Stara Wieś i Skowieszyn, z około połowy XV w. pochodzą: Chrzążów, Chrzążówek, Opoła, Młynki i Sielce. Najpóźniej powstały Wronów (1648) i Pulki (2 połowa XVIII wieku). Często najpierw zakładane były folwarki, stanowiące zaplecze gospodarcze dla właścicieli całego klucza. Z czasem przybywało mieszkańców i przekształcały się one we wsie.

Na terenie gminy nie występowały królewszczyzny (ziemie należące do króla, które mógł nadawać zasłużonym lub wydzierżawiać) a jedynie łany (zagony) i nadziały kmiecie (ziemia do użytku kmiecia). Charakterystyczne dla nich były wąskie pasma pól, biegnące prostopadle do rze-

ki, zawierające w kolejności dostęp do rzeki, łąkę, ogród, siedlisko i rolę zazwyczaj dochodzącą do linii lasu lub zarośli. Zasięg rozłogu pól ulegał zmianie w wyniku postępującego, najczęściej w całej wsi, wyrównanego karczowania przylegających drzew i krzaków.

Taka forma rozmieszczenia istniała do czasów Ekonomii Końskowskiej Czartoryskich, kiedy to z ich polecenia wprowadzono nowatorskie rozwiązania gospodarcze i dokonano scaleń gruntów, których skutkiem były nowe podziały. Pierwotne magdeburskie nadziały kmiecie najlepiej zachowały się w Chrzążowie i Sielcach, co niewątpliwie stanowi wartość kulturową i warte jest odnotowania.

Budowane przez pierwszych właścicieli dwory, zgodnie z panującą wówczas modą i potrzebą miały charakter obronny. Niestety, poza murowanym dworem Tęczyńskich w kompleksie z kościołem św. Anny pozostałe budowle nie zachowały się, jednak jeszcze w opisach z 1832 roku była wzmiankowana kamienna, okrągła wieża Konińskich, lokalizowana w okolicy spichlerza w Końskowoli. W zachowanych dokumentach możemy znaleźć informacje o kolejnych zabudowaniach mieszkalnych należących do rodziny, mianowicie w 1484 roku Piotr Koniński odstąpił synowi Janowi stary drewniany dwór w Opoce, położony nad brodem nad rzeką Kurówką. Z okresu Ekonomii Końskowskiej pochodzą zachowane domy – rezydencje – w dawnych folwarkach w Starym Pożogu i Pulkach, gdzie mieszkali urzędujący w imieniu Czartoryskich zarządzający.

W momencie lokowania miasta Końskowoli na prawie magdeburskim w 1532 roku przez Andrzeja Tęczyńskiego

Fragment mapy Województwa Lubelskiego z 1786 r. wykonanej przez Karola de Perthees dla króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.
Domena publiczna.

został wytyczony rynek oraz odchodzące od niego ulice, teren podzielony na kwartały i działki. Stan ten prawdopodobnie przetrwał z niewielkimi zmianami do czasów Czarotoryskich.

Z ich fundacji powstał Ratusz pod koniec XVIII wieku, w którym mieściły się sklepy, administracja, sąd oraz kaplica wyznania ewangelicko-augsburskiego. Również z tego okresu pochodzi prawdopodobnie budynek starej szkoły (obecnie siedziba Środowiskowego Domu Samopomocy). Nastąpiła także zmiana charakteru zabudowy wokół rynku. Do końca XVIII wieku Końskowola nie różniła się od większości rolniczych miasteczek Lubelszczyzny. Występowały znaczne długości działek miejskich, co było stymulowane charakterem zajęć mieszkańców - pół mieszczan, pół chłopów, którzy zajmowali się rzemiosłem, ale też uprawą roli i na działkach śródmiejskich mieli zbudowania gospodarcze. Tymczasem Czarotoryscy przekształcali Końskowolę w prężny ośrodek rzemieślniczo-przemysłowy. W centrum zaczynają występować minimalne długości działek, a nawet domy całkiem ich pozbawione, co jest typowe dla warsztatów rzemieślniczych. Szczególnie wyraziście występuje to dzisiaj w północno-zachodnim i północnym kwartale przyrynkowym.

Według autorów studium, najstarszym elementem sieci drożnej (drogowej) na terenie gminy był „gościniec królewski”, wzmiankowany już w I połowie XV wieku. Prowadził z Lublina przez Kurów i Końskowolę do portu solnego w Puławach, ewentualnie do przeprawy przez Wisłę pod Górą Puławską w kierunku na Radom i Wielkopolskę. Tego typu drogi były pod królewską opieką, co wiązało się z wyznaczeniem przez starostę (w tym przypadku kazimierskiego) osób odpowiedzialnych za utrzymanie i bezpieczeństwo na trakcie. Najczęściej przebiegały one przez miasto lub wsie należące do króla, ale w naszym przypadku nie miało to miejsca. Równoległe z „gościńcem” powstała także lokalna sieć dróg, łącząca centrum dóbr, jakim pierwotnie była wieża obronna – fortalicja – zbudowana przez Konińskich w dzisiejszym folwarku, a następnie Końskowola, z okolicznymi, ówczesnymi folwarkami i wsiami. Jej promienisty układ dodatkowo świadczy o silnych powiązaniach, jakie istniały między nimi. Interesujące, że drogi, z których obecnie korzystamy niemal w całości pokrywają się z tymi wytyczonymi z okresu klucza końskowskiego, czyli od późnego średniowiecza do czasów Sieniawskich i funkcjonowania Ekonomii Końskowskiej ustanowionej przez Czarotoryskich. O wadze połączenia pomiędzy centrum administracyjnym i ekonomicznym dóbr mieszczącym się w Końskowoli z Pałacem w Puławach może świadczyć fakt iż ten odcinek traktu został wybrukowany, a po przebudowie drogi łączącej Kurów z Końskowolą pozostałą część także utwardzono i stał się pierwszą bitą drogą na Lubelszczyźnie.

W okresie Ekonomii Końskowskiej, istniejącą sieć dróg także utwardzono, wytyczono też nowe, łączące nowopowstałe folwarki.

W 1833 roku została na nowo wymierzona droga z Kurowa przez Końskowolę do Puław. W tym czasie tereny na-

szej gminy po upadku Księstwa Warszawskiego znalazły się w granicach Królestwa Polskiego, a wszystkie dobra Czarotoryskich leżące w jego obszarze zostały skonfiskowane przez władze carskie i przeszły na własność państwa. Stary gościniec lubelski przebiegał przez Chrzachów, Witowice, które stanowiły główne przedmieście, lub wieś ściśle powiązaną z Końskowolą. Obecną ulicą Kurowską dochodził do centrum miasta i wbijał w północno-zachodnie narożne rynku, później wzdłuż rzeki Kurówki, obok Rud prowadził w stronę portu solnego w Puławach i przeprawy w Górze Puławskiej. Nowa szosa lubelska omijała zarówno Chrzachów i Witowice, jak i końskowski rynek. Przeprowadzono ją po południowej stronie zabudowań ulicy Kurowskiej i kościoła farnego, przedzielono przez środek kompleksu dworu Tęczyńskich, kościoła św. Anny oraz budynku szpitalnego i wytyczono w linii prostej w kierunku Puław, które wtedy przemianowano na Nową Aleksandrię. Podróżni korzystający z tej drogi mijając Końskowolę nie odbierali jej jako prężnego ośrodka rzemieślniczo-przemysłowego, widzieli jedynie pierwsze, jeszcze nie stanowiące zwartej zabudowy domy mieszkalne wzdłuż nowej ulicy i skwer na lewo od kościoła. W ten sposób zostały zakłócone i zdegradowane historyczne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Po upadku Powstania Styczniowego w 1864 roku dokonano zmian administracyjnych i powstał powiat nowoaleksandryjski, a w 1870 roku Końskowola utraciła status miasta i została zdegradowana do osady gminnej.

Analiza opracowania grupy Mansarda, wpłynęła na moje postrzeganie naszej gminy. Zebrane materiały dowodzą, że powiązania Końskowoli i okolicznych miejscowości były od zawsze bardzo silne, istniały nie tylko w obszarze gospodarczym, administracyjnym, ale też komunikacyjnym, a nawet architektonicznym i geodezyjnym. Fakt, że obecnie użytkowane drogi mają XIV-wieczny rodowód wzbudza mój zachwyt i dumę.

Zastanawia mnie jeszcze, czy postępujący w drugiej połowie XIX wieku spadek rangi i znaczenia Końskowoli miał związek z ogólną sytuacją, czy też było to celowe działanie, mające „ukarać” mieszkańców. Konfiskata znajdujących się w obszarze Królestwa Polskiego dóbr Czarotoryskich była ceną za poparcie i zaangażowanie rodziny w Powstanie Listopadowe. Być może wytyczenie nowego traktu lubelskiego omijającego centrum Końskowoli i przechodzącego przez środek posesji pomiędzy kościołem św. Anny, a ówczesnym probostwem stało się początkiem planowanej postępującej stagnacji gospodarczej i degradacji miasta. Okoliczne folwarki przeorganizowano na gospodarstwa pomocnicze dla utworzonego w dawnym pałacu Czarotoryskich instytutu kształcącego agronomów i leśników. Sukcesywnie przenoszono administrację i urzędy do Nowej Aleksandrii, tworząc tam w 1864 roku siedzibę powiatu, a utrata statusu miasta spowodowała odpływ rzemieślników i przemysłu.

*Opracowanie - Barbara Stefanek-Nowacka
Prezes TODK „Fara Końskowska”*

na podstawie: Studium Wartości Kulturowej Gminy Końskowola
Zespół Analiz Historycznych MANSARDA

Wieści ze szkolnej ławy

SP w Chrzęchowie

Uroczysty Apel – 13 kwietnia 2022

W środę 13 kwietnia 2022 roku, po dwóch latach przerwy spowodowanej pandemią, w naszej szkole odbył się uroczysty apel. Okazją do spotkania całej społeczności szkolnej były zbliżające się Święta Wielkanocne.

Na początku, Pani dyrektor Mirosława Baca-Siembor, przypomniała uczniom, że 13 kwietnia obchodzimy *Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej*. Minutą ciszy uczciliśmy pamięć prawie 22 tys. obywateli II Rzeczypospolitej zamordowanych wiosną 1940 roku przez funkcjonariuszy NKWD na rozkaz sowieckich władz.

Następnie uczniowie klasy VII recytując wiersze polskich poetów m.in. Jana Lechonia, Marii Konopnickiej, Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego oraz śpiewając świąteczne piosenki wprowadzili zebranych w wielkanocny nastrój. Największy podziw podczas przedstawienia wzbudziło przepiękne wykonanie „*Wielkanocnej piosenki*” przez Kingę Gąsczyk i Emilię Kozak.

Na zakończenie uroczystości były życzenia od Pani Dyrektor, Samorządu Uczniowskiego oraz tradycyjne dzielenie się jajkiem.

Beata Ratus

Teatr Nowoczesny dla najmłodszych

Kiedy ktoś bliski potrzebuje pomocy, nie zważamy na konsekwencje. Biegniemy, nawet jeśli droga wiedzie przez ciemny, tajemniczy las...

Dnia 14 kwietnia dzieci z naszej szkoły oraz oddziału przedszkolnego obejrzały wspaniały musical dla dzieci pt.: „Czerwony Kapturek” w wykonaniu Krakowskiego Teatru Nowoczesnego. Spektakl z wielką starannością poprzez piosenki oraz dialogi w pośredni sposób uczył dzieci jak rozwiązywać sytuacje konfliktowe, nawiązywać wartościowe przyjaźnie oraz jak być asertywnym i odważnym. Barwne kostiumy, ruchoma scenografia oraz efekty świetlne przyniosły dzieci w świat baśni sprawiając wrażenie towarzyszenia bohaterce w jej przygodach.

Wychowawczynie

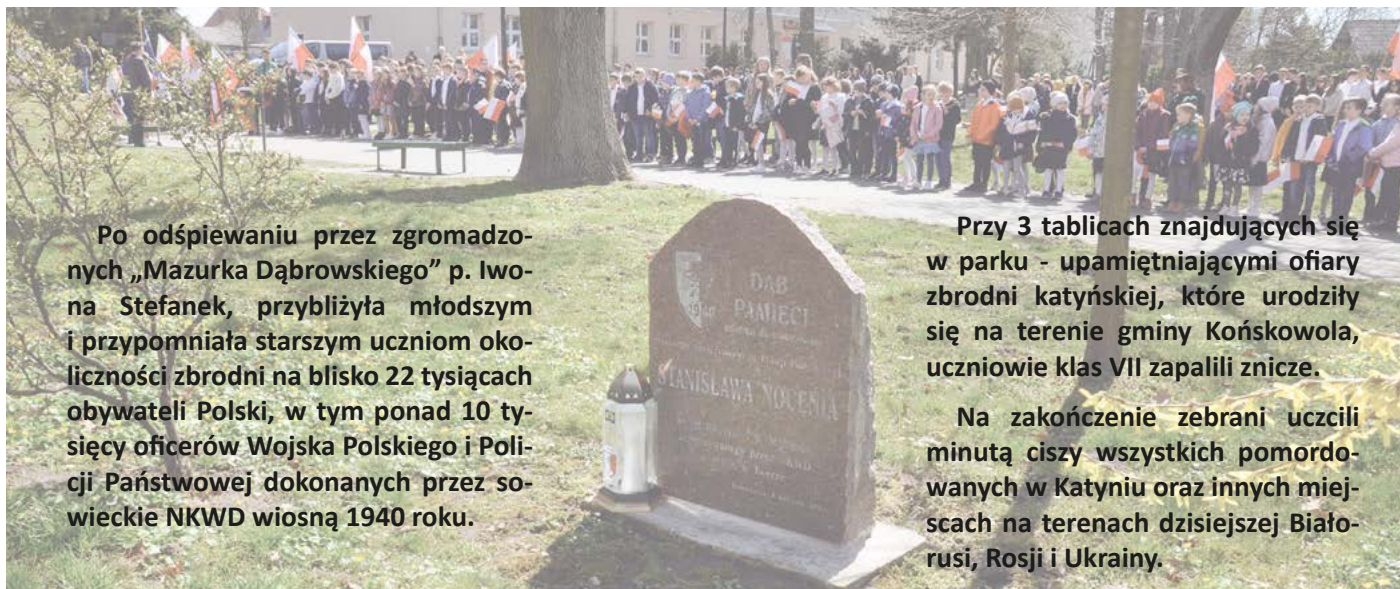
SP w Końskowoli - Kącik sienkiewiczowski

Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej

W 79 rocznicę ujawnienia zbrodni katyńskiej i 11 rocznicę ogłoszenia akcji „Katyńocalić od zapomnienia” uczniowie Szkoły Podstawowej im H. Sienkiewicza w Końskowoli wzięli udział w uroczystości poświęconej tym dwóm wydarzeniom.

Witając przybyłych gości: p. Stanisława Gołębiowskiego - wójta naszej gminy, p. Monikę Dudzińską - dyrektora GOK oraz p. Agnieszkę Pytlak redaktora Echa Końskowoli prowadzący uroczystość - v-ce dyrektor szkoły p. Robert Polak przypomniał, powód dla którego spotkanie odbywa się w przyszkolnym parku.

Po odśpiewaniu przez zgromadzonych „Mazurka Dąbrowskiego” p. Iwona Stefanek, przybliżyła młodszym i przypomniała starszym uczniom okoliczności zbrodni na blisko 22 tysiącach obywateli Polski, w tym ponad 10 tysięcy oficerów Wojska Polskiego i Policji Państwowej dokonanych przez sowieckie NKWD wiosną 1940 roku.

Przy 3 tablicach znajdujących się w parku - upamiętniającymi ofiary zbrodni katyńskiej, które urodziły się na terenie gminy Końskowola, uczniowie klas VII zapalili znicze.

Na zakończenie zebrania uczcili minutą ciszy wszystkich pomordowanych w Katyniu oraz innych miejscach na terenach dzisiejszej Białorusi, Rosji i Ukrainy.

Wycieczka kl. VIII a do Lublina

22 kwietnia uczniowie VIII a odwiedzili Państwowe Muzeum na Majdanku oraz obejrzeli spektakl „Halo Szpicbródka” w Teatrze Muzycznym. Sądząc po komentarzach, obydwa punkty programu na długo zapadną w pamięć młodzieży.

(...) na Majdanku znajduje się najstarsze muzeum upamiętniające ofiary II wojny światowej. Mogliśmy zobaczyć baraki, w których mieszkali więźniowie, komory gazowe, w których masowo zabijano ludność żydowską oraz krematorium. W muzeum było cicho i spokojnie. Z uwagą słuchaliśmy historii związanej z tym miejscem. Największe wrażenie zrobił na mnie kopiec z prochami ofiar niemieckiego obozu oraz umieszczony przy nim napis: „Los nasz dla Was przestroga”. Opłacało się zwiedzić Majdanek i dowiedzieć się czegoś nowego. (...).

Mateusz Baćkowski

Dowiedziałam się, jak wyglądało życie więźniów obozu koncentracyjnego oraz jak ten obóz funkcjonował. Bardzo mi przykro, że musieli przez to wszystko przejść. (...).

Hania Próchniak

Majdanek to miejsce z długą, bolesną historią. Zwiedzanie wzbudziło we mnie strach oraz smutek (...).

Mateusz Ciupa

Na Majdanku czułam żal i złość, że ludzie mogą robić innym takie rzeczy. Byłam zszokowana tym, co widziałam.

Ola Pytlak

Podczas zwiedzania towarzyszyło mi wiele emocji. Dużo szok wywołało we mnie pomieszczenie z piecami (...).

Zuzia Figiel

Nigdy nie zapomnę widoku tysięcy butów, które umieszczone są w takich jakby klatkach. Nie zapomnę też kopca z prochami (...).

Ala Szmit

Pobyt na Majdanku uświadomił mi ogrom tragedii, jaka spotkała ludzi żydowskiego pochodzenia (...).

Julka Kozak

Przewodnik ciekawie opowiadał o codzienności obozu koncentracyjnego. Czułam żal, myśląc o tym, co przeżyli ludzie, którzy musieli tam przebywać. (...).

Zuzanna Jędrak

Zwiedzanie trwało ponad 3 godziny i przyniosło dużo emocji. Moją uwagę najbardziej skupiła sala z butami więźniów obozu.

Bartek Rułka

Spektakl „Halo Szpicbródka” bardzo mi się podobał. Był energiczny i zabawny. Najbardziej podobała mi się postać Makosi.

Hania Próchniak

Było to bardzo dobre przedstawienie, które oglądało się z przyjemnością. Najbardziej podobała mi się orkiestra, która grała na żywo (...).

Mateusz Baćkowski

To był naprawdę miło spędzony czas. (...) Muzyka w przedstawieniu była świetna. Od okłaskiwania bolały mnie dłonie.”

Zuzanna Jędrak

W teatrze było śmiesznie i ciekawie. Nie podobało mi się tylko to, że na scenie palili papierosy. Ale poza tym było super.

Ola Pytlak

Sport w gminie

Powiślak Końskowola – Lutnia Piszczac 9:0

W niedzielę 10 kwietnia Powiślak Końskowola podejmował w 22. kolejce Hummel IV ligi zespół Lutni Piszczac. Pierwsza połowa zakończy-

ła się wynikiem 4:0 dla Powiślaka, a w ostatecznym rozrachunku Powiślak Końskowola pokonał Lutnię Piszczac aż 9:0, czym zapewnił sobie awans do grupy mistrzowskiej.

Bramki: Jakub Pryliński 17', 34', 74', Dariusz Drzazga 24', 26', Jakub Giś 47' (samobójcza), Damian Bernat 86', Kamil Piasek 88', Franciszek Neczar 89'.

Powiślak Końskowola – Krysztal Werbkowice 1:3

W niedzielę 24 kwietnia Powiślak Końskowola rozpoczął zmagania

w grupie mistrzowskiej Hummel IV ligi. Rywalem żółto-niebieskich był Krysztal Werbkowice. Pierwsza połowa zakończyła się wynikiem 0:2 dla Krysztalu. Ostatecznie Powiślak Końskowola uległ Krysztalowi Werbkowice 1:3.

Bramki: Dariusz Drzazga 67' – Stanisław Rybka 8', 90+2', Mikołaj Grzęda 29'.

Żółte kartki dla Powiślaka: Jakub Olszewski, Oskar Gede, Jakub Pryliński, Radosław Muszyński x2 (trener).

Świdniczanka Świdnik – Powiślak Końskowola 7:0

W czwartek 28 kwietnia Powiślak Końskowola mierzył się w ramach 2. kolejki Hummel IV ligi, grupy mi-

strzowskiej z Świdniczanką Świdnik. Po czterdziestu pięciu minutach widniał wynik 0:4 dla Świdniczanki, ostatecznie Świdniczanka Świdnik pokonała Powiślaka Końskowola aż 0:7.

Bramki: Kamil Sikora 4', Piotr Pacek 26', Michał Zuber 38', 87', Jarosław Milcz 45', 48', Bartłomiej Greniuk 71'

Niewykorzystany rzut karny: Cezary Zdunek 69' (obrona bramkarza).

Start 1944 Krasnystaw – Powiślak Końskowola 0:2

W 3. kolejce Hummel IV ligi, grupy mistrzowskiej, rozgrywanej we wtorek 3 maja Powiślak Końskowola mie-

rzył się ze Startem Krasnystaw. Pierwsza połowa była wyrównana. Oba zespoły naprzemiennie atakowały i stwarzały groźne sytuacje. Do przerwy widniał remis 0:0. Ostatecznie Powiślak Końskowola pokonał Start Krasnystaw 2:0.

Bramki: Jakub Olszewski 68', Jakub Pryliński 84'.

Powiślak II Końskowola – Zawisza Garbów 2:1

We wtorek 3 maja rezerwy Powiślaka Końskowola podejmowały na własnym stadionie zespół Zawiszy Garbów. Starcie od początku było zacięte. Pierwsza połowa zakończyła się więc remisem 1:1. Finalnie Powiślak II Końskowola pokonał Zawiszę Garbów 2:1.

Bramki: Bartosz Kowalczyk 22', Łukasz Stępień 85' – Sebastian Kuzioła 19'.

Informacje sportowe i fotografie dostarczył Patryk Suszek. Więcej informacji można znaleźć na

<http://powislak-konskowola.pl/>

BIBLIOTEKA

Odwiedź nas na:

gbp_konskowola

Gminna Biblioteka Publiczna w Końskowoli

CZYNNA W RATUSZU

poniedziałek - piątek

8:00-16:00

sobota

(ostatnia w miesiącu)

8:00-15:00

Biblioteka proponuje

Mirosława Karetą – „Niespełniona miłość”

Leda to 48-letnia profesorka literatury, rozwódka i matka dorosłych córek. Kiedy córki wyjeżdżają do Kanady, by zamieszkać z ojcem, Leda w samotności ładuje baterie na wakacjach. Kilka pierwszych dni upływa jej spokojnie, do czasu aż kobieta spotyka pewną obcesową rodzinę, w obecności której czuje niepokój, a czasem nawet strach. Jedno, z pozoru niewinne, zdarzenie, sprawia, że do Ledy powracają wspomnienia wyborów, których dokonała jako matka, a które poważnie wpłynęły na losy jej rodziny. Nadmorski urlop szybko zamienia się jednak w pełną gorzkich refleksji podróż w czasie, wprost do dawnych lat wczesnego macierzyństwa Ledy. Z czasem ta spokojna opowieść o odkrywającej siebie na nowo kobiecie staje się historią konfrontacji z przeszłością...

Elena Ferrante – „Córka”

Czasem tylko miłość może nadać życiu barwę. Tak intensywną, że przestani świat. Niespodziewane spotkanie z Witoldem odmienia życie Józi. On jako pierwszy dostrzega w niej piękno i uwiecznia na jednym ze swoich obrazów. Dziewczyna zakochuje się w nim bez pamięci. Poznaje, czym jest fascynacja i rozgrzewające serce zauroczenie. Tylko czy miłość wystarczy, aby przetrwać? Dla młodej służącej XIX-wieczne miasto pełne jest ciemnych zaułków i niebezpiecznych ulic. Fałszywie oskarżona o kradzież pereł cudem dostaje posadę w domu rzeźnika. Jej codzienność wypełnia praca, często ponad siły. W ponurym świecie jest jednak ktoś, komu na niej zależy, kto może ją ocalić. Poruszająca opowieść o kobietach, ich emocjach, marzeniach i walce o szacunek. Jak potoczą się losy Józi? Czy znajdzie swoje miejsce na ziemi?

Z Żałobnej Karty

Zygmunt Kruk	65	Witowice
Stanisław Jończyk	81	Witowice
Edward Michał Sulęta	83	Wronów
Bogdan Suszek	72	Witowice
Maria Wociór	83	Końskowola
Alina Wiktoria Panecka	90	Końskowola
Janina Kowalik	84	Chrzążów
Janina Mączka	89	Nowy Pożóg
Danuta Brzostek	72	Końskowola
Stanisław Sykut	88	Młynki
Janusz Wiejak	82	Nowy Pożóg
Michał Antoniak	34	Końskowola

Wydawca : Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli
im. K. Walczak

Redaktor naczelna: Agnieszka Pytlak

Skład redakcji: Monika Dudzińska, Bożena Rybaniec,
Joanna Dziewięcka-Oroń, Anna Sikora

Zdjęcia: Olga Sułek, Michał Pytlak (wolontariusz)

Korekta: Jerzy Stępień, Dorota Chyl

Kontakt: Gminny Ośrodek Kultury
w Końskowoli im. K. Walczak
24-130 Końskowola ul. Lubelska 93
Tel. 573 298 733

e-mail: echo.konskowola@gmail.com

Skład i druk: ELKO Końskowola
24-130 Końskowola, ul. Kurowska 71

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania tekstów, adiustacji materiałów i zmiany tytułów.

WYGODNY KREDYT GOTÓWKOWY

Oprocentowanie już od

3,75 %*

jak VIP

Zapraszamy do Naszych Placówek

Lubelski
Bank Spółdzielczy

www.lubelskibs.pl

*Reprezentatywny przykład: Kwota kredytu 5 000,00 zł; zmienna stopa oprocentowania w okresie 24 m-cy 4,75 % w stosunku rocznym. Na całkowity koszt kredytu składa się prowizja w wysokości 2 % od kwoty kredytu tj. 100 zł, odsetki za cały okres kredytowania tj. za 24 miesiące - 246,66 zł. Zakładając, że w okresie kredytowania tj. 24 miesiącach kredyt będzie spłacany w ratach kapitałowo - odsetkowych malejących w terminach miesięcznych; 1 rata 216,00 zł, a kolejne 23 raty po 208,00 zł. Rzeczywista Roczna Stopa Procentowa wyniesie: RRSO - 6,985%.